

**Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en
van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal**

Beslissing D-2018-01-S betreffende de opleidingsinstellingen voor treinbegeleiders.

Inhoudsopgave

1. Voorwerp en wettelijke basis	3
2. Feiten en retroacta	4
3. Beslissing.....	6
4. Beroepsmogelijkheid.....	6

1. Voorwerp en wettelijke basis

1. Op grond van artikel 62, §3 van de wet van 30 augustus 2013 houdende de Spoorcodex¹ (hierna “de Spoorcodex”) vervult de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven Brussel-Nationaal (hierna “de Dienst Regulering”) een controleopdracht. Meer in het bijzonder stelt artikel 62, §3, 4° van de Spoorcodex dat de Dienst Regulering² in het kader van deze controleopdracht toezicht houdt op de mededinging op de markt voor spoorwegvervoerdiensten, met inbegrip van de markt van het vrachtvervoer, en dit zonder afbreuk te doen aan de wet op de bescherming van de economische mededinging gecoördineerd op 15 september 2006.
2. In 2017 is de Dienst Regulering op deze wettelijke basis een controle opgestart op de markt van de opleidingsdiensten aan treinbegeleiders.
3. In het kader van de liberalisering van het internationale reizigersvervoer en de nakende liberalisering van het binnenlands reizigersvervoer is het immers belangrijk dat spoorwegondernemingen die op de Belgische infrastructuur willen circuleren en die in België geen opgeleid en gecertificeerd personeel kunnen werven, over de mogelijkheid beschikken om hun bestaand personeel op te leiden en te certificeren.
4. Artikel 150, §1, 2^e lid van de Spoorcodex stelt dat de opleidingsinstellingen die opleidingsdiensten aan treinbegeleiders verlenen door de veiligheidsinstantie³ erkend moeten worden.
5. Het feit dat men enkel opleidingen kan volgen bij erkende opleidingsinstellingen, die zich vaak in de schoot van de historische operatoren bevinden, kan een barrière vormen voor nieuwkomers op de spoorwegmarkt. Deze opleidingen kunnen nodig zijn om een veiligheidscertificaat te bekomen hetgeen een vereiste is om, conform artikel 7 van de Spoorcodex, spoorwegvervoerdiensten te mogen verrichten.

¹ Wet van 30 augustus 2013 houdende de Spoorcodex, *BS* 20 december 2013.

² Dit artikel spreekt van het “toezichthoudende orgaan”. Artikel *2bis* van het Koninklijk Besluit van 25 oktober 2004 tot oprichting van de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de exploitatie van de luchthaven Brussel-Nationaal, tot vaststelling van zijn samenstelling en het administratief en geldelijk statuut dat van toepassing is op zijn leden (*BS* 5 november 2004) bepaalt dat het toezichthoudend orgaan bedoeld in dit artikel, de Dienst Regulering is.

³ In België is de nationale veiligheidsinstantie de Dienst Veiligheid en Interoperabiliteit van de Spoorwegen, kortweg “DVIS”. Deze instantie werd opgericht bij Koninklijk Besluit van 22 juni 2011 tot aanwijzing van de veiligheidsinstantie van de spoorwegen, *BS* 8 juni 2011.

6. Om deze reden heeft de wetgever in artikel 150, §1, 3^e lid van de Spoorcodex bepaald dat een door de veiligheidsinstantie erkende opleidingsinstelling ertoe verplicht is een billijke en niet-discriminerende toegang te verlenen tot haar opleidingen telkens deze noodzakelijk zijn om te voldoen aan de verkrijgingsvoorwaarden van het veiligheidscertificaat of van de veiligheidsvergunning.
7. Voorts voorziet artikel 150, §1, 4^e lid van de Spoorcodex dat een erkende opleidingsinstelling kwalitatieve opleidingsdiensten ter beschikking moet stellen van de spoorwegondernemingen en de spoorweginfrastructuurbeheerder, dit tegen een redelijke en niet-discriminerende prijs. De prijs dient in verhouding te staan tot de kosten van de dienstverlening en mag een winstmarge bevatten.
8. De controleopdracht had tot doel na te gaan of de door de veiligheidsinstantie erkende instellingen inderdaad een billijke en niet-discriminerende toegang tot hun opleidingen aan derden verlenen en of zij hiervoor een redelijke en niet-discriminerende prijs aanrekenen.

2. Feiten en retroacta

9. Via de website van DVIS nam de Dienst Regulering kennis van de lijst met erkenningen die in België werden afgeleverd aan de opleidingsinstellingen voor treinbegeleiders. De laatste bijwerking van deze lijst dateert van 28 november 2014.⁴
10. Op 22 mei 2017 werd op grond van de informatie uit deze lijst het opleidingscentrum voor treinbegeleiders van NMBS (OCF) via aangetekend schrijven in kennis gesteld van de controleopdracht. Op 6 juni 2017 gebeurde hetzelfde voor het opleidingscentrum van Eurostar.
11. Op 21 december 2017 trad de wet van 23 november 2017 tot wijziging van de Spoorcodex in werking.⁵ Deze wet voegde een nieuw artikel 151/1 in de Spoorcodex in, dat luidt als volgt:

“Uiterlijk op 31 december 2017, en in afwijking van de artikelen 150 en 151, voeren de spoorwegondernemingen voor de certificering van begeleiders van reizigerstreinen eigen processen in. Zij nemen deze processen op in hun veiligheidsbeheerssysteem.

⁴ https://mobiliteit.belgium.be/nl/Resources/publicaties/spoorvervoer/pub_dvis_certificering_opleidingscentra.

⁵ Wet tot wijziging van de wet van 30 augustus 2013 houdende de spoorcodex, BS 11 december 2017.

Deze processen:

1° zijn in overeenstemming met het Besluit nr. 2012/757 van de Commissie van 14 november 2012 betreffende de technische specificaties inzake interoperabiliteit van het subsysteem Exploitatie en verkeersleiding van het spoorwegsysteem in de Europese Unie en tot wijziging van Beschikking 2007/756/EG en aan andere toepasselijke Europese regels;

2° verzekeren een veiligheidsniveau dat minstens gelijkwaardig is aan het veiligheidsniveau dat verzekerd wordt door de bepalingen die door de Koning op grond van de artikelen 68, § 2, derde lid, en 151 genomen zijn.

De attesten van begeleider van reizigerstreinen bedoeld in artikel 150, § 2, die afgeleverd zijn door de veiligheidsinstantie, vervallen op het ogenblik waarop de spoorwegonderneming de processen, bedoeld in het eerste lid, heeft ingevoerd of uiterlijk op 31 december 2017.”

12. Deze wetsbepaling is er gekomen naar aanleiding van de Europese Verordening 2015/995⁶ die op 1 juli 2015 van kracht is gegaan.
13. De opleidingen van treinbegeleiders dienen op grond van deze Verordening te worden opgenomen in het veiligheidsbeheerssysteem van de spoorwegondernemingen.⁷ Zowel de opleiding als de certificering van treinbegeleiders worden taken van de spoorwegonderneming waar de treinbegeleiders zijn tewerkgesteld en zijn dus niet langer voorbehouden tot de erkende opleidingsinstellingen. Het veiligheidsbeheerssysteem op zich zal wel nog steeds onderworpen zijn aan de controle van DVIS.⁸
14. Uit artikel 151/1 van de Spoorcodex vloeit voort dat elke spoorwegonderneming vanaf 1 januari 2018 zelf verantwoordelijk wordt voor de opleiding en certificering van haar treinbegeleiders. Zo is zij niet langer verplicht deze zaken over te laten aan een erkende instelling.
15. De wet bepaalt uitdrukkelijk dat artikel 151/1 van de Spoorcodex van toepassing is “in afwijking van” artikel 150 van de Spoorcodex.⁹ Dit betekent dat de bepalingen uit artikel

⁶ Verordening (EU) 2015/995 van de Commissie van 8 juni 2015 tot wijziging van Besluit 2012/757/EU betreffende de technische specificaties inzake interoperabiliteit van het subsysteem exploitatie en verkeersleiding van het spoorwegsysteem in de Europese Unie, *Pb* L 165.

⁷ Aangangsel F van de Verordening 2015/995 bepaalt voor de spoorondernemingen hieromtrent de “minimumeisen inzake de beroepskwalificaties van treinbegeleidingspersoneel”.

⁸ *Cfr.* Artikel 2.2.2 van Bijlage 1 van de Verordening 2015/995: “Het SMS (veiligheidsbeheerssysteem) wordt vóór de afgifte van het veiligheidscertificaat/de veiligheidsvergunning door de betrokken nationale veiligheidsinstantie beoordeeld.”

⁹ Daarnaast heeft artikel 151/1 van de Spoorcodex voorrang als de meest recente rechtsregel (*lex posterior derogat legi priori*).

150 van de Spoorcodex die onder meer handelen over de erkenning van de opleidingscentra en de verplichte openstelling van de opleidingen tegen een redelijke prijs, buiten werking worden gesteld.

3. Beslissing

Gelet op het feit dat de controleopdracht van de Dienst Regulering betreffende de opleidingsinstellingen voor treinbegeleiders tot doel had na te gaan of de erkende opleidingscentra voldoen aan de bepalingen van artikel 150, §1, 3^e en 4^e lid van de Spoorcodex;

Gelet op het feit dat in de loop van de controleopdracht artikel 151/1 in de Spoorcodex werd ingevoegd, waaruit volgt dat spoorwegondernemingen vanaf 1 januari 2018 de opleidingen aan treinbegeleiders zelf moeten organiseren en opnemen in hun veiligheidsbeheerssysteem en dus niet langer verplicht zijn deze te laten volgen bij een erkend opleidingscentrum;

Gelet op het feit dat sinds de inwerkingtreding van artikel 151/1 van de Spoorcodex de voorschriften uit artikel 150 van de Spoorcodex inzake non-discriminatie en redelijke prijs, dewelke de basis vormden van de controleopdracht, niet meer van toepassing zijn;

Beslist de Dienst Regulering dat de controleopdracht betreffende de opleidingsinstellingen voor treinbegeleiders vanaf 1 januari 2018 zonder voorwerp is en bijgevolg afgesloten wordt.

4. Beroepsmogelijkheid

Overeenkomstig artikel 221/1 van de Spoorcodex kan tegen de beslissingen van het toezichthoudende orgaan die werden genomen in toepassing van de artikelen 63, §§ 2 en 3, en 64 een beroep worden ingediend bij het Marktenhof zetelend zoals in kort geding, door elke persoon die een belang aantoonde.

De grond van de zaak wordt voorgelegd aan het Marktenhof, dat uitspraak doet met volle rechtsmacht.

Op straffe van onontvankelijkheid, die door het Marktenhof van rechtswege kan worden uitgesproken, wordt het in het artikel 221/1 bedoelde beroep ingesteld binnen een termijn van

een maand vanaf de kennisgeving van de beslissing of, voor de belanghebbende personen aan wie de beslissing niet diende te worden betekend, binnen een termijn van een maand vanaf de bekendmaking van de bedoelde beslissing in het Belgisch Staatsblad.

Het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing wat de procedure betreft, behalve indien de bepalingen van de Spoorcodex ervan afwijken.

Behalve ingeval het beroep gericht is tegen een beslissing van het toezichthoudende orgaan die op grond van artikelen 63, § 3, en 64 een administratieve boete oplegt, heeft het beroep geen schorsende werking, maar het hof kan, ambtshalve of volgend op een behoorlijk gemotiveerd verzoek van een of andere partij in de inleidende dagvaarding, de schorsing van de bestreden beslissing bevelen.

Het hof doet uitspraak over het verzoek tot schorsing, uiterlijk binnen de tien dagen die volgen op de inleiding van de zaak, behoudens uitzonderlijke, door het hof gemotiveerde, omstandigheden die verband houden met de eerbiediging van de rechten van verdediging.

Gegeven te Brussel, op 30 maart 2018.

Voor de Dienst Regulering van het Spoorwegvervoer en van de Exploitatie van de Luchthaven
Brussel-Nationaal,

Serge DRUGMAND

Directeur